

EHDOTUS VALTIONEUVOSTON ASETUKSEKSI HEDELMÄ- JA VIHANNESALAN TUOTTAJAORGANISAATIOTUESTA

Pääasiallinen sisältö

Esityksessä ehdotetaan annettavaksi valtioneuvoston asetus hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaatiotuesta.

Asetuksella annettaisiin tarkempia säännöksiä hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaatiotuesta maataloustuotteiden markkinajärjestelystä annetun lain (999/2012) jäljempänä *markkinajärjestelylaki*, momenttien 19 §:n 3, 20 §:n 2, 21 §:n 2, 22 §:n 1 ja 2, 22 b §:n 3, 23 §:n 2, 24 §:n 4, 25 §:n 1 ja 73 §:n 2 nojalla.

1. Asian tausta ja asetuksenantovaltuudet

1.1 Asian tausta

Euroopan Parlamentin ja neuvoston asetukset yhteisen maatalouspolitiikan (YMP) uudistamiseksi julkaistiin joulukuussa 2021. Uudistus toimeenpannaan kolmella Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella, joista keskeisimmin ehdotettua asetusta koskee Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) [2021/2115](#), jäsenvaltioiden yhteisen maatalouspolitiikan nojalla laadittavien, Euroopan maatalouden tukirahastosta (maataloustukirahasto) ja Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastosta (maaseuturahasto) rahoitettavien strategiasuunnitelmien (YMP:n strategiasuunnitelmat) tukea koskevista säännöistä sekä asetusten (EU) N:o 1305/2013 ja (EU) N:o 1307/2013 kumoamisesta, jäljempänä *suunnitelma-asetus*.

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusten toimeenpanemiseksi komissiolle annettiin toimivalta antaa alempiasteisia delegoituja ja täytäntöönpanoasetuksia. Näistä asetusehdotuksen kannalta keskeisin on Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2021/2115 täydentämisestä lisävaatimuksilla eräille interventiotyypeille, jotka jäsenvaltiot tämentävät mainitun asetuksen mukaisissa, vuosia 2023— 2027 koskevissa YMP:n strategiasuunnitelmissaan, sekä säännöillä, jotka koskevat hyvää maatalous- ja ympäristökuntoa koskevassa toimenpidevaatimuksessa (GAEC-toimenpidevaatimus) 1 mainittua osuutta annettu komission delegoitu asetus (EU) [2022/126](#), jäljempänä *suunnitelma-asetusta täydentävä delegoitu asetus*.

Euroopan Unionin yhteisen maatalouspolitiikan (YMP) uudistuksella EU:n jäsenvaltioille annettiin aiempaa paremmat mahdollisuudet laatia kunkin valtion olosuhteisiin soveltuva tukijärjestelmä. Myös järjestelmän toimeenpano, tukien maksatus, valvonta ja tulosten seuraaminen, jäivät enemmän jäsenvaltioiden vastuulle. Uudistuksessa EU:n sääntelyä kevennettiin ja vastuuta toimeenpanosta siirrettiin jäsenvaltioille.

YMP uudistuksen myötä Suomi laati uuden YMP strategiasuunnitelman (jäljempänä *suunnitelma*) ([linkki suunnitelmaan](#)). YMP uudistuksen myötä hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaatiotuen keskeisin laki markkinajärjestelylaki on uudistettu ja näin myös hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaatiotuesta annettu valtioneuvoston asetus on uudistettava.

1.2 Asetuksenantovaltuudet

Ehdotuksessa annettaisiin tarkempia säännöksiä toimintaohjelmaa koskevista vaatimuksista ja sen esittämistä koskevista määräajoista 19 §:n 3 momentin nojalla, tukikelpoisista toimenpiteistä 20 §:n 2 momentin nojalla, ympäristö-, ilmasto-, tutkimus- ja kehittämistoimista ja toimenpiteistä 21 §:n 2 momentin nojalla, tukikelpoisista kustannuksista 22 §:n 1 momentin nojalla ja tuottajaorganisaatiotuen enimmäismäärästä ja sen korottamisesta 22 §:n ja 2 momentin nojalla.

Ehdotuksessa säädettäisiin määräajat toimintaohjelmaan sisältyvän toimintarahaston hyväksymisen hakemiselle ja sen täytäntöönpanon hakemiselle 22 b §:n 3 momentin nojalla, hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaatioiden vuosittaisen arvion toimintarahastonsa suuruudesta seuraavana toimintaohjelman toteuttamisvuonna ilmoittamiselle säädettäisiin määräaika 23 §:n 2 momentin nojalla. Ehdotuksessa säädettäisiin myös toimenpiteiden toteuttamisen hyväksyttävästä ajanjaksosta, sekä maksun hakemisen määräajoista 24 §:n 4 momentin nojalla, toimintaohjelman ja toimintarahaston muutosten hakemisen määräajasta 25 §:n 1 momentin nojalla. Ehdotuksessa säädettäisiin lisäksi tarkemmin tuen maksamisesta useassa erässä. Ehdotuksessa olisi säännöksiä erien lukumäärästä ja hakemusten määräajoista 73 §:n 2 momentin nojalla.

2 Asian valmistelu

Asetusehdotus on valmisteltu maa- ja metsätalousministeriössä virkatyönä yhdessä Ruokaviraston kanssa.

3 Nykytila ja keskeiset ehdotukset

3.1 Nykytila

Tuottajaorganisaatiotuki perustuu EU:n lainsäädäntöön ja siitä säädetään maataloustuotteiden yhteisestä markkinajärjestelystä ja neuvoston asetusten (ETY) N:o 992/72, (ETY) N:o 234/79, (EY) N:o 1037/2001 ja (EY) N:o 1234/2007 kumoamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) N:o 1308/2013, jäljempänä *markkinajärjestelyasetus* sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1308/2013 täydentämisestä hedelmä- ja vihannesalan sekä hedelmä- ja vihannesjalostealan osalta, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1306/2013 täydentämisestä mainituilla aloilla sovellettavien seuraamusten osalta ja komission täytäntöönpanoasetuksen (EU) N:o 543/2011 muuttamisesta annetussa komission delegoidussa asetuksessa (EU) N:o 2017/891, jäljempänä *hedelmä- ja vihannesalan delegoitu asetus*.

YMP uudistuksen myötä tuottajaorganisaatiotuesta säädetään myös suunnitelma-asetuksessa sekä suunnitelma-asetusta täydentävässä delegoidussa asetuksessa. Lisäksi uudistuksen seurauksena Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1308/2013 soveltamissäännöistä hedelmä- ja vihannesalan sekä hedelmä- ja vihannesjalostealan osalta annettu komission täytäntöönpanoasetus EU N:o 2017/892, jäljempänä *hedelmä- ja vihannesalan täytäntöönpanoasetus* kumotaan osittain.

3.2 Keskeiset ehdotukset

YMP uudistuksen myötä valtioneuvoston asetuksessa olisi säädettävä asioista, joista on ennen säädetty EU:n tasolla tai markkinajärjestelylaissa. Asetuksessa säädetään uudistuksen myötä esimerkiksi eräistä määrärajoista, joista on säädetty ennen hedelmä- ja vihannesalan delegoidussa asetuksessa ja hedelmä- ja vihannesalan täytäntöönpanoasetuksessa. Hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaatiotuen keskeisiä sisällöllisiä uudistuksia ovat ympäristö-, ilmasto-, tutkimus- ja kehittämistoimien vaatimukset. Edellä mainituista toimista ilmasto-, tutkimus- ja kehittämistoimet ovat kokonaan uudenlaisia toimia. Lisäksi asetusehdotuksen oleellisia muutoksia ovat investointeja koskevien ehtojen lisääminen ja kustannusten kohtuullisuutta koskevat uudet säännökset.

4. Taloudelliset vaikutukset

Asetusehdotuksella ei ole suoranaisia vaikutuksia valtiontalouteen. Asetusehdotuksessa ei esitetä merkittäviä muutoksia voimassa olevaan tukijärjestelmään nähden. Tuottajaorganisaatiotuki on EU:n kokonaan rahoittama tukijärjestelmä. Vuoden 2023 valtion talousarviossa momentille 30.20.46 (EU-rahoitteinen ruokaketjun kehittäminen) on budjetoitu varoja yhteensä 11 030 000 euroa, josta hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaatioiden toimintaohjelmien menojen maksamiseen arvioidaan tarvittavan 4 000 000 euroa. Vastaavat EU:lta saatavat tulot tuloutetaan momentille 12.30.01 (EU:n maataloustukirahastosta saatavat tulot).

5. Lausuntopalaute

Asetusehdotuksesta pyydettiin lausuntoa seuraavilta tahoilta: valtiovarainministeriö, Ruokavirasto, Maa- ja metsätaloustuottajien Keskusliitto MTK ry, Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund SLC, Puutarhaliitto ry, Kauppapuutarhaliitto ry, Österbottens svenska producentförbund r.f, Andelslaget Närpes Grönsaker, Ålands Trädgårdshall Andelslag, Vihannes-Laitila Oy ja Leppävirran Marjaosuuskunta. Asetusehdotus on lisäksi ollut nähtävillä maa- ja metsätalousministeriön internet-sivuilla.

Asetusluonnokseen saatiin lausunto kaikkiaan neljältä toimijalta. Yksi lausunnoista tuli Ruokavirastolta ja kolme muuta hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaatioilta. Lisäksi valtiovarainministeriö ja Kauppapuutarhaliitto ry ilmoittivat, että niillä ei ole asiassa lausuttavaa.

Ruokaviraston lausunnossa kiinnitettiin erityisesti huomiota perustelumuistion sisältöön. Ministeriö on lausunnon perusteella korjannut perustelumuistio ja tehnyt lisäselvityksiä. Lausunnosta on lisäksi keskusteltu Ruokaviraston kanssa.

Hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaatioiden lausunnoissa pyydettiin täsmennystä osaan asetuksen pykälistä. Erityisesti 3 §, 5 §, 7 § ja 9 § nousivat esiin lausunnoissa. Lisäksi kiinnitettiin huomiota 7 §:n 2 momentissa olevaan 2 500 euron rajaan, jota pidettiin matalana.

Lausunnoissa toivottiin täsmennystä pykälän 3 §:n 6 momentin tulkintaan. Momentin mukaan kaikista toimintaohjelman menoista vähintään 15 prosentin tulee koskea ilmasto- ja ympäristötoimia. Komission tulkintaohjeen mukaan kaikista toimintaohjelman menoista

vähintään 15 prosentin tulee koskea ilmasto- ja ympäristötoimia toimintaohjelman ensimmäisestä vuodesta lähtien. Näin ollen ympäristö- ja ilmastotoimiin ei voida käyttää alle 15 prosenttia toimintaohjelman menoista toimintaohjelman ensimmäisenä vuonna. Ministeriö on korjannut 3 §:n 6 momentin sanamuotoa, jotta sen tulkinta olisi selkeämpää.

Tutkimus- ja kehittämistoimia koskevan 5 §:n osalta kiinnitettiin huomiota muun muassa tutkimuslaitosten maantieteelliseen sijainnin luomiin haasteisiin ja tutkimuslaitoksen määritelmään. Ministeriö haluaa selventää, että tutkimuslaitoksella ei tässä yhteydessä tarkoiteta vain yliopistoja. Määritelmä pitää sisällään myös muunlaiset tutkimuslaitokset. Lisäksi tuensaajat voivat tehdä tutkimus- ja kehittämistoimia muidenkin kuin maantieteellisesti lähialueilla sijaitsevien tutkimuslaitosten kanssa.

Lausunnoissa tuotiin esiin, että kustannusten kohtuullisuutta koskevassa 7 §:n 2 momentissa asetettu 2 500 euron raja aiheuttaa tarpeetonta hallinnollista työtä tuottajaorganisaatiolle. Lausunnoissa toivottiin, että asetuksessa käytettäisiin 2 500 euron rajan sijaan 20 000 euron rajaa. Ministeriö ymmärtää 2 500 euron rajan aiheuttavan hallinnollista taakkaa, mutta tuottajaorganisaatiotuen ollessa EU:n kokonaan rahoittama tukijärjestelmä tulee ministeriön huomioida asetusta säätäessään myös komission tarkastajien näkemykset kustannusten kohtuullisuudesta. Komission tarkastajat ovat edellisissä tarkastuksissaan kiinnittäneet huomiota nimenomaisesti kustannusten kohtuullisuuteen.

Lausunnoissa tuotiin lisäksi esiin esimerkiksi koneista maksettavien ennakoiden jaksottamisesta aiheutuvat ongelmat. Ministeriö ja Ruokavirasto ovat tietoisia ongelmasta ja pyytäneet tulkintaohjeita komissiolta. Komission vastauksen perusteella ennakot tulee jaksottaa sille vuodelle, jonka aikana kone tai laite otetaan käyttöön. Asia on avattu yksityiskohtaisemmin jäljempänä.

6. Pykäläkohtaiset perustelut

1§ Pykälässä säädettäisiin asetuksen soveltamisalasta.

Ehdotetun pykälän mukaan asetusta sovellettaisiin maataloustuotteiden markkinajärjestelystä annetussa laissa (999/2012) tarkoitetun hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaation tukikelpoisista toimenpiteistä, tuottajaorganisaatiotuen tukikelpoisista kustannuksista, tuen enimmäismäärän korottamisesta, investointien säilytysajasta sekä toimintaohjelman ja toimintarahaston hyväksyttävistä muutoksista ja määräajoista.

2§ Pykälässä säädettäisiin hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaation tukikelpoisten toimenpiteiden rajoitukset ja tukikelpoisten toimenpiteiden toteuttamisen hyväksyttävästä ajanjaksosta.

Markkinajärjestelylain 20 §:n 1 momentin mukaan tuottajaorganisaatiotukea voidaan myöntää suunnitelma-asetuksen 47 artiklan 1 kohdan a—i alakohdissa ja 2 kohdan b ja i alakohdissa tarkoitettujen toimenpiteiden toteuttamisesta aiheutuneiden kulujen korvaamiseen. Ehdotetulla pykälällä täsmennettäisiin edellä mainittua markkinajärjestelylain kohtaa.

Ehdotetun pykälän 1 momentin mukaan tuottajaorganisaatiotukea ei voitaisi myöntää suunnitelma-asetuksen 47 artiklan 1 kohdan a alakohdan ix, x, xii ja xiii alakohdissa

tarkoitettuihin toimenpiteisiin eikä b alakohdassa tarkoitettuihin toimenpiteisiin, jotka koskevat eläinterveystuotteiden kestäväää käyttöä, työehtoja, työnantajan velvoitteita, työterveyttä ja työturvallisuutta. Momentissa rajattaisiin suunnitelman ulkopuoliset toimenpiteet tuottajaorganisaatiotuen ulkopuolella. Monet suunnitelma-asetuksen 47 artiklan 1 kohdan a alakohdan ix, x, xii ja xiii alakohdissa tarkoitettut toimenpiteet kuten 47 artiklan 1 kohdan a alakohdan x alakohdassa tarkoitettu eläntautien vastustamisen parantaminen sekä eläinlääkkeiden, mukaan lukien antibiootit, käytön vähentäminen eivät sovellu luonteensa puolesta hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaatiotuen piiriin.

Ehdotetun pykälän 2 momentin mukaan toimenpiteiden toteuttamisen hyväksyttävä ajanjakso olisi kalenterivuosi.

3§ Pykälässä säädettäisiin ympäristö- ja ilmastotoimien yleisistä vaatimuksista.

Markkinajärjestelylain 21 §:ssä on säädetty tuottajaorganisaation tukikelpoisista ympäristö- ja ilmastotoimista. Lain 1 momentin mukaan tuottajaorganisaatiotukea voidaan myöntää toimintaohjelmaan sisältyvien ympäristö- ja ilmastotoimien toteuttamisesta aiheutuneiden kulujen korvaamiseen tuottajaorganisaatiolle, jos toimenpide koskee suunnitelma-asetuksen 46 artiklan e ja f alakohdissa tarkoitettuihin tavoitteisiin liittyviä toimenpiteitä. Ehdotuksessa säädettäisiin tarkemmin ilmasto- ympäristötoimenpiteiden yleisistä vaatimuksista.

Ympäristö- ja ilmastotoimiksi voidaan lukea vain suunnitelma-asetuksen 47 artiklan 1 kohdan a alakohdan i-iv, vii ja viii alakohdissa sekä b-d, h ja i alakohdissa tarkoitettut toimenpiteet, jotka liittyvät suunnitelma-asetuksen 46 artiklan e ja f alakohdissa tarkoitettuihin tavoitteisiin ja suunnitelma-asetusta täydentävän delegoidun asetuksen 12 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettuihin ympäristötavoitteisiin.

Suunnitelma-asetusta täydentävän delegoidun asetuksen 12 artiklan 1 kohdan mukaan, jos jäsenvaltio sisällyttää suunnitelmaansa maatalouden ympäristö- ja ilmastotavoitteisiin liittyviä tukitoimia hedelmä- ja vihannesalalla sen on esitettävä suunnitelmassa, että asianomaisten toimenpiteiden tarkoituksena on jokin seuraavista:

- a) vähentää nykyistä tuotantopanosten käyttöä, ympäristön pilaantumista aiheuttavia päästöjä tai tuotantoprosessissa syntyvää jätettä;
- b) korvata fossiilisten energialähteiden käyttöä uusiutuvilla energialähteillä;
- c) vähentää tiettyjen tuotantopanosten, kuten kasvinsuojeluaineiden, lannoitteiden, lannan tai muiden eläinulosteiden käyttöön taikka tiettyjen tähteiden tuotantoon liittyviä ympäristöriskejä;
- d) vähentää veden käyttöä;
- e) olla sidoksissa tuottamattomiin investointeihin, joita tarvitaan maatalouden ympäristöön ja ilmastoon liittyvien tavoitteiden saavuttamiseksi, erityisesti silloin, kun kyseiset tavoitteet liittyvät elinympäristöjen tai luonnon monimuotoisuuden suojeluun;
- f) saavuttaa tosiasiallisia ja mitattavissa olevia kasvihuonekaasupäästöjen vähennyksiä tai kestävä hiilensidonta;

- g) lisätä tuotannon sietokykyä ilmastonmuutokseen liittyvien riskien, kuten maaperän eroosion suhteen;
- h) saavuttaa geenivarojen säilyttäminen, kestävä käyttö ja kehittäminen; tai
- i) johtaa ympäristön suojeluun tai sen tilan paranemiseen.

Asetusehdotuksessa ympäristötavoitteella tarkoitetaan edellä lueteltuja 12 artiklan 1 kohdan a-i alakohdissa tarkoitettuja tavoitteita.

Ehdotettavan pykälän 1 momentin mukaan tuottajaorganisaation olisi toimintaohjelman hyväksymisen hakemisen yhteydessä ilmoitettava mitkä toimintaohjelman toimenpiteet toteutetaan ilmasto- ja ympäristötoimenpiteinä. Tuottajaorganisaation tulisi ilmoituksen yhteydessä toimittaa suunnitelma-asetusta täydentävän asetuksen 12 artiklan 1 kohdan toisessa alakohdassa tarkoitettua tietoa.

Ehdotettavan pykälän 2 momentissa listattaisiin toimenpiteet, jotka voitaisiin hyväksyä ympäristö- ja ilmastotoimenpiteiksi. Nämä olisivat suunnitelma-asetuksen 47 artiklan 1 kohdan a alakohdan i—iv, vii ja viii alakohdassa sekä b—d, h ja i alakohdassa tarkoitettua toimenpiteet, jotka liittyvät suunnitelma-asetuksen 46 artiklan e ja f alakohdissa tarkoitettuihin tavoitteisiin ja joiden tarkoituksena on toteuttaa yksi tai useampi suunnitelma-asetusta täydentävän delegoidun asetuksen, 12 artiklan 1 kohdan ensimmäisen alakohdan mukainen ympäristötavoite.

Ehdotettavan pykälän 3 momentissa säädettäisiin vaatimus, jonka mukaan toimintaohjelman tulee sisältää vähintään kolme ilmasto- ja ympäristötoimenpidettä tai suunnitelma-asetuksen 50 artiklan 7 kohdan toisessa alakohdassa tarkoitettua tilanteessa vähintään kaksi ilmasto- ja ympäristötoimenpidettä.

Ehdotettavan pykälän 4 momentissa säädettäisiin, että tuottajaorganisaatiolla, joka toteuttaa ympäristö- ja ilmastotoimenpiteitä, on oltava käytettävissään tarvittava tietämys ja tiedot tällaisten tukitoimien toteuttamiseksi suunnitelma-asetusta täydentävän delegoidun asetuksen 12 artiklan 4 kohdan tarkoittamalla tavalla. Suunnitelma-asetusta täydentävään delegoidun asetuksen 12 artiklan 4 kohdan mukaan niille, jotka sitä tarvitsevat tarjotaan asianmukaista koulutusta ja asiantuntemusta, jotta voidaan auttaa viljelijöitä, jotka sitoutuvat muuttamaan tuotantojärjestelmiään. Artiklan perusteella tuottajaorganisaatioiden tulee huolehtia asianmukaisen koulutuksen ja asiantuntemuksen tarjoamisesta tuottajajäsenilleen, jos koulutus on tarpeen. Tuottajaorganisaatiot ovat jo kuluneella ohjelmakaudella järjestäneet koulutuksia esimerkiksi integroituun torjuntaan liittyvissä toimenpiteissä.

Ehdotettavan pykälän 5 momentissa säädettäisiin, että tuottajaorganisaation on sisällytettävä toimintaohjelmaansa ympäristö- ja ilmastotoimenpiteiden osalta suunnitelma-asetusta täydentävän delegoidun asetuksen 12 artiklan 5 kohdassa tarkoitettu tarkistuslauseke. Tarkistuslausekkeen mukaan tuottajaorganisaatio sitoutuu muuttamaan ympäristö- ja ilmastotoimenpiteitä tilanteessa, jossa niitä koskeva sääntely muuttuu.

Ehdotettavan pykälän 6 momentissa säädettäisiin vaatimus, jonka mukaan kaikista toimintaohjelman menoista olisi sen voimassaoloaikana käytettävä vuosittain vähintään 15 prosenttia ilmasto- ja ympäristötoimiin. Edellä mainittu prosenttiosuus saisi seuraavina

toimintaohjelman voimassaolovuosina olla kuitenkin mainittua määrää alempi enintään yhtä paljon kuin kyseisen toimintaohjelman ilmasto- ja ympäristötoimiin on edellisinä vuosina käytetty korkeampaa prosenttiosuutta. Tuottajaorganisaatio voisi esimerkiksi käyttää kaikista toimintaohjelman menoista ensimmäisenä vuonna 30 prosenttia ilmasto- ja ympäristötoimiin. Seuraavana vuonna prosenttiosuus voisi olla esimerkiksi 10 prosenttia ja kolmantena vuonna prosenttiosuus voisi olla 5 prosenttia.

Pykälällä toimenpantaisiin suunnitelmaa, jossa on selostettu ympäristö- ja ilmastotoimenpiteiden sisältöä tarkemmin. Ehdotuksessa toimenpantaisiin myös suunnitelma-asetusta täydentävässä delegoidussa asetuksessa jäsenvaltioille asetettuja vaatimuksia.

4§ Pykälässä säädettäisiin tietyt ympäristö- ja ilmastotoimenpiteitä koskevista tukikelpoisuusedellytyksistä.

Ehdotettavan pykälän mukaan eräiden ympäristö- ja ilmastotoimenpiteiden olisi edellä 3 § säädettyjen vaatimusten lisäksi täytettävä seuraavat tukikelpoisuusedellytykset, siten että:

1) suunnitelma-asetuksen 47 artiklan 1 kohdan a alakohdan ii alakohdassa tarkoitetuissa toimenpiteissä kastelujärjestelmän vedenkulutuksen on vähennyttävä tosiasiallisesti vähintään viisi prosenttia suunnitelma-asetusta täydentävän delegoidun asetuksen 11 artiklan 4 kohdan b alakohdassa säädetyin ehdoin;

2) suunnitelma-asetuksen 47 artiklan 1 kohdan a alakohdan iv alakohdassa tarkoitettujen toimenpiteiden olisi perustuttava energiakatselmukseen tai energiasuunnitelmaan; aineelliseen omaisuuteen tehtäviin investointeihin, jotka koostuvat energiaa tuottavista järjestelmistä, sovellettaisiin lisäksi suunnitelma-asetusta täydentävän delegoidun asetuksen 11 artiklan 3 kohdassa säädettyä rajoitusta;

3) suunnitelma-asetuksen 47 artiklan 1 kohdan a alakohdan vii alakohdassa tarkoitettujen toimenpiteiden olisi vähennettävä sekajätteen määrää tai jätevesiverkoston menevän orgaanisen aineksen tai ravinnekuormituksen määrää.

5§ Pykälässä säädettäisiin eräiden ympäristötoimenpiteiden kustannusten korvaamisesta.

Ehdotettavan pykälän 1 momentissa säädettäisiin siitä, että suunnitelma-asetuksen 47 artiklan 1 kohdan a alakohdan viii alakohdan mukaiset kasvilajikohtaisen integroidun torjunnan yleisiä periaatteita laajemmat toimenpiteet avomaaviljelyssä ja biologisen torjunnan viljelykasvikohtainen käyttö kasvihuoneissa konventionaalisten torjuntamenetelmien vaihtoehtona, korvataan tuensaajalle kiinteänä vakiomääränä. Kyseiset toimenpiteet on korvattu vakiomääräisinä myös edellisellä rahoituskaudella.

Ehdotettavan pykälän 2 momentissa säädettäisiin vakiomäärästä, joka olisi kasvilajikohtaisen integroidun torjunnan yleisiä periaatteita laajemmille toimenpiteille avomaaviljelyssä 75 prosenttia ja biologisen torjunnan viljelykasvikohtainen käytölle kasvihuoneissa konventionaalisten torjuntamenetelmien vaihtoehtona 95 prosenttia toimenpiteistä tosiasiallisesti aiheutuneista kustannuksista. Korvausprosentit perustuvat Luonnonvarakeskuksen laatimiin taustalaskelmiin ja tulevat sovellettavaksi jo voimassa oleviin toimintaohjelmiin.

6§ Pykälässä säädettäisiin tutkimus- ja kehittämistoimien yleisistä vaatimuksista.

Ehdotettavan pykälän 1 momentin mukaan tuottajaorganisaation olisi toimintaohjelman hyväksymisen hakemisen yhteydessä ilmoitettava, mitkä toimintaohjelmaan toimenpiteet toteutetaan tutkimus- ja kehittämistoimenpiteinä. Tutkimus- ja kehittämistoimenpiteiksi hyväksytään suunnitelma-asetuksen 47 artiklan 1 kohdassa tarkoitetut toimenpiteet, jotka liittyvät suunnitelma-asetuksen 46 artiklan d alakohdassa tarkoitettuihin tavoitteisiin.

Ehdotettavan pykälän 2 momentin mukaan edellä 1 momentissa tarkoitettu tutkimustoimenpide olisi toteutettava yhteistyössä tutkimusorganisaation kanssa. Tutkimustoimenpide voisi sisältää myös tutkimus- ja koulutusorganisaatioiden sekä tutkijoiden kanssa pidettävää yhteydenpitoa. Kehittämistoimenpiteen tulisi sisältää kehittämisen kohdetta ohjaavaa arviointia ja parannusehdotusten laatimista. Tutkimusorganisaatiolla tarkoitetaan tutkimukseen erikoistunutta toimijaa, joka voi olla esimerkiksi yliopisto, ammattikorkeakoulu tai tutkimukseen erikoistunut yritys. Tutkimus- ja kehittämistoimenpiteeksi ei voitaisi lukea toimenpidettä, jonka toteuttaa pelkästään tuensaajan oma henkilöstö.

Ehdotettavan pykälän 3 momentissa säädettäisiin vaatimus, jonka mukaan kaikista toimintaohjelman menoista olisi sen voimassaoloaikana käytettävä vuosittain vähintään kaksi prosenttia tutkimus ja kehittämistoimiin. Edellä mainittuprosenttiosuus saisi seuraavina toimintaohjelman voimassaolovuosina olla kuitenkin mainittua määrää alempi enintään yhtä paljon kuin kyseisen toimintaohjelman tutkimus ja kehittämistoimiin on edellisinä vuosina käytetty korkeampaa prosenttiosuutta. Vaatimus vastaisi ilmasto- ja ympäristötoimien vastaavaa vaatimusta.

7§ Pykälässä säädettäisiin investointien säilytysajoista.

Ehdotettavan pykälän 1 momentin mukaan tuensaajan olisi käytettävä tuottajaorganisaatiotuella hankittua aineellista ja aineetonta omaisuutta suunnitelma-asetusta täydentävän delegoidun asetuksen 11 artiklan 1 kohdan a alakohdan mukaisella tavalla.

Ehdotettavan pykälän 2 momentin mukaan investointien olisi säilyttävä tuottajaorganisaation omistuksessa ja hallinnassa niiden verotuksellisen poistoajan loppuun saakka tai viiden vuoden ajan riippuen siitä kumpi ajanjakso on lyhyempi. Investointien verotuksellinen poisto aika laskettaisiin lain elinkeinotulon verottamisesta (360/1968) mukaan ja se vaihtelisi omaisuuslajista riippuen. Esimerkiksi omaisuuden, jonka käyttöikä on enintään 3 vuotta tai pienhankinnan eli alle 1200 euron suuruisen hankinnan saa poistaa kerralla. Koneiden ja kaluston poistot sen sijaan ovat menojäännöspoistoja ja siten niillä ei ole verotuksessa varsinaista ajan kulumiseen sidottua poistoaikaa, niiden on siis säilyttävä tuensaajan omistuksessa ja hallinnassa viiden vuoden ajan. Viiden vuoden ajanjakson lasketaan alkavan omaisuuden hankintapäivänä tai päivänä, jona tuensaaja saa investoinnin käyttönsä.

Ehdotettavan pykälän 3 momentin mukaan, jos edellä 2 momentissa tarkoitettu ajanjakso ylittää toimintaohjelman keston. Investointi voitaisiin siirtää seuraavaan toimintaohjelmaan.

Ehdotettavan pykälän 4 momentin mukaan, jos toimintaohjelmaan sisältyy tilakohtaisia investointeja, tuottajaorganisaation sääntöihin olisi lisättävä määräykset investoinnin tai sen jäännösarvon takaisinperinnästä jäsenen erotessa organisaatiosta. Takaisinperintä viittaa tässä yhteydessä tuottajaorganisaation toteuttamaan takaisinperintää, jossa se perii investoinnin tai sen jäännösarvon takaisin toimintarahastoon tuottajaorganisaatiosta eronneelta jäseneltä.

8§ Pykälässä säädettäisiin hyväksyttävien kustannusten kohtuullisuudesta.

Ehdotettavan pykälän 1 momentin mukaan tuen myöntäjän olisi varmistettava toimintaohjelman kokonaiskustannusarvion kohtuullisuus tukea myönnettäessä siltä osin kuin se on mahdollista. Kustannusten kohtuullisuudesta olisi kuitenkin varmistuttava kaikilta osin viimeistään ennen tuen maksamista.

Ehdotettavan pykälän 2 momentin mukaan tilanteessa, jossa hankintaan ei sovelleta julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annettua lakia (1397/2016), kustannusten kohtuullisuuden arvioinnissa voitaisiin käyttää riippumattomia viitekustannuksia. Jos viitekustannuksia ei ole käytettävissä, tuen hakijan tulee toimittaa yli 2500 euron suuruisissa hankinnoissa selvitys tavanomaisesta hintatasosta, riittävä määrä tarjouksia tai muu selvitys, jonka perusteella kustannusten kohtuullisuus on mahdollista arvioida. Tavanomaisella hintatasolla tarkoitetaan tavarantoimittajien yleisesti käyttämiä hintoja. Momentissa mainitut viitekustannukset voivat olla esimerkiksi Luonnonvarakeskuksen tai muun riippumattoman toimijan laatimia.

Ehdotettavan pykälän 3 momentin mukaan, jos 2 momentissa tarkoitettuja menettelytapoja kustannusten kohtuullisuuden arvioimiseksi ei voida käyttää, tuen myöntäjän olisi muulla tavoin varmistettava kustannusten kohtuullisuus.

Kohtuullisia kustannuksia arvioitaessa pidettäisiin arviointiperusteena muun muassa toimialan keskimääräistä kustannustasoa. Tuensaajan olisi pyydettävä tarkoituksenmukaisella tavalla tarjouksia siten, että kustannusten hyväksyttävä taso voidaan luotettavasti todeta.

9§ Pykälässä säädettäisiin hyväksyttävien kustannusten rajoituksista

Ehdotettavan pykälän 1 momentin mukaan tukea ei voitaisi myöntää suunnitelma-asetusta täydentävän delegoidun asetuksen liitteessä II lueteltuihin kuluihin. Liitteessä II listataan tukeen kelpaamattomina menolajeina muun muassa tukitoimea varten otettujen lainojen takaisinmaksu, vuokrattujen hyödykkeiden käyttökustannukset ja kansalliset tai alueelliset verot tai veronluonteiset maksut. Viittaus olisi luonteeltaan informatiivinen.

Ehdotettavan pykälän 2 momentin mukaan toimintarahastosta ei saisi rahoittaa yksittäisen tilan maanhankintaa tai tuotantotilojen rakentamista.

Ehdotettavan pykälän 3 momentin mukaan matka- ja majoituskustannuksista sekä päivärahoista hyväksyttäisiin toimintarahastossa enintään Verohallinnon päätöksen mukainen verovapaa korvaus.

Ehdotettavan pykälän 4 momentin mukaan suunnitelma-asetusta täydentävän delegoidun asetuksen 23 artiklan 3 kohdassa tarkoitetuille hallintokustannuksille asetettaisiin kiinteä

vakiomäärä, joka olisi enintään kaksi prosenttia hyväksytystä toimintarahastosta. Hallintokustannuksina hyväksyttäisiin enintään edellä mainittu vakiomäärä. Hallintokustannuksilla tarkoitetaan kustannuksia, jotka liittyvät toimintarahaston hallinnointiin tai toimintaohjelman laatimiseen, toteuttamiseen ja seurantaan. Kiinteä vakiomäärä olisi enintään kaksi prosenttia hyväksytystä toimintarahastosta

Ehdotettavan pykälän 5 momentin mukaan suunnitelma-asetusta täydentävän delegoidun asetuksen 23 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuissa henkilöstökustannuksissa korvattaisiin enintään saman tyyppisistä palveluista kyseisillä markkinoilla yleisesti hyväksytyjä kustannuksia vastaava määrä. Tuottajaorganisaation tulisi toimittaa tarvittavat tiedot Ruokavirastolle edellä mainituista henkilöstökustannuksista. Tarvittavilla tiedoilla tarkoitetaan tuntikirjanpitoa. Vastaavien henkilöstökustannusten arvo tulee olla mahdollista arvioida ja varmentaa tuensaajan kirjanpidosta.

10§ Pykälässä säädettäisiin toimintaohjelman hyväksymisestä ja aloittamisesta

Ehdotettavan pykälän 1 momentin mukaan tuottajaorganisaation olisi toimitettava toimintaohjelma hyväksyttäväksi viimeistään ohjelman täytäntöönpanoa edeltävän vuoden lokakuun 15 päivänä.

Ehdotettavan pykälän 2 momentin mukaan toimintaohjelman toteuttaminen alkaisi 1 päivänä tammikuuta.

Ehdotettavan pykälän 3 momentin mukaan toimintaohjelman toteuttamisen hyväksyttävä ajanjakso olisi kalenterivuosi.

11§ Pykälässä säädettäisiin tuottajaorganisaation toimintaohjelman muutoksista.

Ehdotettavan pykälän 1 momentin mukaan hakemus toimintaohjelman muutoksista tulisi toimittaa vuosittain viimeistään toteuttamisvuotta edeltävän vuoden lokakuun 15 päivänä.

Ehdotettavan pykälän 2 momentin hakemus kesken vuotta tehtäville toimintaohjelman muutoksille olisi tehtävä viimeistään 15 päivänä lokakuuta.

Pykälän 3 momentin mukaan tuottajaorganisaation tehdessä muutoksia 3 §:n mukaisesti ympäristö- ja ilmastotoimiin olisi sen hakemuksen yhteydessä esitettävä suunnitelma-asetusta täydentävän delegoidun asetuksen 12 artiklan 1 kohdan toisessa alakohdassa tarkoitettut tiedot.

12§ Pykälässä säädettäisiin tuottajaorganisaation toimintaohjelman jatkamisesta.

Ehdotettavan pykälän mukaan hakemus voimassa olevan toimintaohjelman jatkamiseksi tulisi toimittaa viimeistään toteuttamisvuotta edeltävän vuoden lokakuun 15 päivänä.

13§ Pykälässä säädettäisiin tuottajaorganisaation toimintarahaston hyväksymisestä ja muutoksista

Ehdotettavan pykälän 1 momentin mukaan tuottajaorganisaation olisi toimitettava hakemus toimintarahaston määrää koskevan arvion vahvistamiseksi ohjelman täytäntöönpanoa edeltävänä vuonna ja sitä seuraavina vuosina viimeistään 15 päivänä lokakuuta.

Ehdotettavan pykälän 2 momentin mukaan tuottajaorganisaation olisi ilmoitettava muutoksista toimintarahastoon viimeistään 15 päivänä lokakuuta.

Ehdotettavan pykälän 3 momentin mukaan tuottajaorganisaatio voi nostaa alun perin hyväksytyä toimintarahaston määrää enintään 25 prosentilla edellyttäen, että toimintaohjelman yleiset tavoitteet säilyvät samoina.

14§ Pykälässä säädettäisiin tuen enimmäismäärän korotuksesta

Ehdotettavan pykälän mukaan, jos tuottajaorganisaatio tekisi hakemuksen tuen enimmäismäärän korottamiseksi, sovellettaisiin tuottajaorganisaation hakemuksesta suunnitelma-asetuksen 52 artiklan 2 kohdan toista alakohtaa, 3 kohdan b—e, g ja h alakohtaa, 4 ja 5 kohtaa sekä 6 kohdan b alakohtaa.

15§ Pykälässä säädettäisiin tuen maksun hakemisesta ja tuen osittaisen maksun hakemisesta. Ehdotus vastaa pääsisällöltään aikaisemmin voimassa olleita säännöksiä.

Ehdotettavan pykälän 1 momentin mukaan tuen maksamista olisi haettava edellistä täytäntöönpanovuotta koskien viimeistään 15 päivänä helmikuuta.

Ehdotettavan pykälän 2 momentin mukaan tuottajaorganisaatiot voisivat hakea tuen osittaista maksamista 1 päivä tammikuuta ja 30 päivä kesäkuuta välisenä aikana, mainitut päivät mukaan lukien, aiheutuneista menoista. Aiheutuneilla menoilla tarkoitettaisiin momentissa menoja, jotka ovat aiheutuneet kyseisenä ajanjaksona. Esimerkiksi koneiden ja laitteiden osalta maksettavien ennakoiden katsotaan aiheutuvan vasta, kun kone tai laite otetaan käyttöön ei silloin, kun tuottajaorganisaatio maksaa kyseisen ennakon.

Ehdotettavan pykälän 3 momentin mukaan tuen osittaista maksua olisi haettava viimeistään 31 päivänä elokuuta.

Ehdotettavan pykälän 4 momentin mukaan hakemukseen olisi liitettävä selvitys menoista sekä jäljennökset laskuista. Kirjaus perustuu suunnitelma-asetusta täydentävän delegoidun asetuksen 21 artiklan 1 kohdan ensimmäinen alakohtaan, jonka mukaan jäsenvaltion on säädettävä tuen maksamisesta tuensaajalle tosiasiallisesti aiheutuneiden kohtuullisten kustannusten perusteella, joiden tueksi tuensaajien on toimitettava todisteita, esimerkiksi laskuja.

16§ Pykälässä säädettäisiin voimaantulosta ja siirtymäsäännöksistä.

Ehdotettavan pykälän 1 momentin mukaan tämä asetus tulisi voimaan 20 päivänä tammikuuta 2023.

Ehdotettavan pykälän 2 momentin mukaan tällä asetuksella kumottaisiin hedelmä- ja vihannesalan tuottajaorganisaatiotuesta annettu valtioneuvoston asetus (667/2017).

Ehdotettavan pykälän 3 momentin mukaan tämän asetuksen voimaantullessa voimassa olevan toimintaohjelman mukaisiin ympäristötoimenpiteisiin sovelletaan tämän asetuksen voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä. Voimassa olevan toimintaohjelman ympäristötoimenpiteiden osalta 5 §:n 1 ja 2 momentteja sovelletaan kuitenkin myös voimassa oleviin toimintaohjelmiin.

7. Voimaantulo:

Asetus esitellään 19 päivänä tammikuuta 2023 ja se tulee voimaan 20 päivänä tammikuuta 2023.